

Dette website bruger cookies fra Google til at levere sine tjenester, tilpasse annoncer og analysere trafik. Oplysninger om din brug af dette website deles med Google. Ved at bruge dette website accepterer du brugen af cookies.

FLERE OPLYSNINGER OK, DET ER FORSTÅET

Den smalle bog

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 3. årgang. ISSN: 2446-0079

Hvem er det, der skriver?

Forfattere i Den smalle bog

Læs Den smalle bog fast

Kontakt og kolofon

Oliekriser og postkasser. Fra gamle dage

Gitte Broeng: Oliekrisen – Et hørespil 36 s. ill., 85 kr. Tidsskriftet * [asterisk] Nr. 69 a-h, POST red.: Gitte Broeng, Chris...

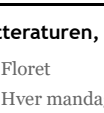

Den smalle bogs for tiden mest læste

-

De døde kan høre, at man tænker på dem
Julia Werup Ensomme
mænds død Det poetiske
bureaus forlag, 150 kr.
Af Søren E.
-

Kristoffersen At skrive om et værk er
en form for psyko...
-

Digte der vil være
erindring
Marilyn Nelson
Hurtigere end lyset
Oversat af Inge og
Anne-Marie Pedersen
Bureauets Lommebibliotek 112 sider
Af Jakob Brønnum ...
-

Om lethed i det tunge,
kunst som forskning og
fri natur som
menneskestyret
Iben From (red.):
"Erland Knudssøn
Madsen", 240 sider, KunstCentret
Silkeborg Bad 2016, 175 kr. Af Egil
Hvid-Olsen Et digt kan være...

Litteraturen, bevægelsen, teksten

- Floret
- Hver mandag
- Hybenblod (Linda Nørgaards blog)
- Knud Steffen (Nielsens blog)
- Slagtryk

tirsdag den 13. februar 2018

Det surrealistiske billede i spejlet

Roger Gilbert-Lecomte
Sort spejl
Det poetiske bureaus lommebibliotek
(214 sider, 150 kr.)

Af Jakob Brønnum

Hvad siger Antonin Artaud (1896-1948), Andre Breton (1896-1966) og Uday Shankar (1900-77) den moderne læser? Ikke nødvendigvis så forfærdeligt meget. Men det burde de, i hvert fald de to første. De er franske forfattere, som skrev i en tid, da litteratur var et spørgsmål om liv og død og litterære fejder hørte til dagens orden.

Alle ved, hvad surrealistisk vil sige, sådan cirka, men bestemt ikke alle ved hvor det kommer fra og hvad der ligger i det. Artaud og Breton er forfattere indenfor en strømning eller to, som vil have set sig selv som meget forskellige, måske endda uforenelige litterært. Artaud er dramatiser, det er meget nemt at opfatte ham som fuldstændigt altødelæggende nihilistisk, men hans centrale bestræbelse – foruden at holde styr på et sind, der spillede ham et puds hele tiden – er at bruge litteraturen til at finde veje til egentlig menneskelig frihed. Han er yderst læsværdig og ofte oversat til dansk. Breton er redaktør, digter og essayist.

Det surrealistiske er ikke blot det svært forståelige, det vilde, det utilgængelige. Det surrealistiske ligger under det realistiske. I bevægelsens manifest (1924) skrevet af André Breton, er det det, der er i kontakt med menneskets libido på en særlig måde. Han synes besat af Freud.

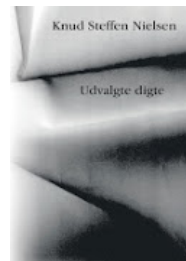
Det libidinøse kan man genfinde hos surrealistiske malere, ikke hos den metafysiske de Chirico (1888-1978), men hos Dali (1904-89), og i ganske særlig grad hos Vilhelm Freddie (1909-95), der ofte giver det hele en lidt vulgær karakter.

Men surrealismen behøver ikke sidde under bæltet. Under det syrede og surrealistiske landskab, eller gemt som ikke identificerede vækster i det, ligger forfattere, som har knapt har været del af deres tids litteratur, men som vi i dag tydeligt kan se er det. Forfattere som bevidst brød med den oprindelige surrealisme – eller aldrig rigtig blev lukket ind.

Det poetiske bureaus forlag øver en imponerende og beundringsværdig litterær arkæologi og har udgivet en lille håndfuld bind med værker af den karakter. Dels af Leonora Carrington (1917-2011), Det ovale værelse, en storslået samfunds- og magtkritisk novellesamling, også anmeldt her i Den smalle bog. Dernæst er der kommet bøger af Rene Daumal (1908-1944), romanen Mont Analogue og digtsamlingen Himmelstormer. Senest er kommet Roger Gilbert-Lecomte (1907-43): Sort spejl, som også findes oversat til engelsk.

Daumal og Gilbert Lecomte var venner, indtil de ikke var venner længere. De lavede - som alle forfattere med respekt for sig selv - tidsskrift, de rejste, forsøgte at leve, skrev. Gilbert-Lecomte var i USA

Knud Steffen Nielsens udvalgte digte

DE SMALLE BØGER - Klik og se mere

- ▼ 2018 (7)
 - marts (1)
 - ▼ februar (3)
 - Oliekriser og postkasser. Fra gamle dage
 - Det surrealistiske billede i spejlet
 - Digtningens kontinuum

► januar (3)

- 2017 (36)
- 2016 (34)

Slå op i Den smalle bog

Nettidsskrifter: Litteratur - Artikler og kritik

- Kornkammer
- Lithub
- Litteraturnu
- Modspor

Nettidsskrifter: Kulturmagasiner og det, der ligner

- Atlas Magasin
- Ikaros
- Kunsten nu
- Vink København

som flygtning på Sydpolen, ventede han
i nattens kuldslæde nøgne skønheds land
åndsfraværende inde i sit lette astrale legeme.

Besynderligt flydende, næsten immateriel
føjte han planetens vuggen gennem rum
som en vragstump i himlens dybe afgrund.
Og så skød han afsted som kometen selv."

Bogen Sort spejl har en i sig selv litteraturhistorisk tekst om Gilbert-Lecomte, nemlig en lang anmeldelse af Artaud. Han skriver bl.a.:
"Gilbert-Lecomte markerer tempo, tone og nuance, han er i samklang med altets harmoni. Han når frem til den sande poesi der opstår af skabelse og kaos, – når den ikke er en smule anarkistisk, når den ikke indeholder det mål af hvidglødende ild og magnetisk turbulens som omgærder verdener der bliver født, er det ikke poesi – for poesien opstår altid i krydsfeltet mellem Skabelse og Kaos."

Der er også en dyb historisk og metaforisk bevidsthed i Gilbert-Lecomtes surrealisme, som adskiller den fra Bretons, der synes mere optaget af at bruge og forbruge billederne end at forlene dem med nye opladninger af litterær energi:

"Djævlén, haleløs gnu og temmelig snu
kommer haltende op ad trappen nu
sender mig et sardonisk blik
med slangeøjne der griner spotsk.
Så strækker han sin krumme hals
og farer pludselig frem mod mig
i sin udsøgte sorte tyremaske,
hieratisk totem af papmaché"

Digtet Den sorte tyr (107), som citatet er hentet fra, foretager en fantastisk flot sammenstilling af den europæiske tyr – nemlig faderen til Europa i den græske mytologi og den kristne djæveltanke. Begge er forførere. Digtets jeg modstår det ikke, men går også i stykker.

Det er så længe siden som 1960'erne, at en livsfilosofisk retning var inde og vende i borgerskabets stuer, nemlig den franske eksistentialisme med nobelpristagerne Camus (1913-60) og Sartre (1905-80), og med Simone de Beauvoir (1908-86). Siden da har vi ikke rigtig interesseret os for litterære retninger og der synes heller ikke at opstå så mange.

De eksperimenterende kunstnere i Frankrig i de første seks årtier af det 20. århundrede skrev ikke blot i en bestemt retning, fordi de synes det var sjov eller fordi det gav dem noget, men fordi de mente, at tilværelsen, verden og livet selv skulle tolkes på den og den måde. og at det havde konsekvenser for verden, moralsk og politisk.

Gilbert-Lecomte og Daumal endte i skyggen af surrealisternes. Det var metafysiske, de andre var fysiske. Antonin Artaud karakteriserer det sådan i bogens forords afsluttende bemærkninger: "Orientalerne har aldrig begået den fejl at dyrke den personlige poesi; alt, der har nogen værdi, i den orientalske poesi handler om det universelle. Og de personlige digtere bliver, om de overhovedet eksisterer, automatisk udstødt og udelukket fra traditionen. I Roger Gilbert-Lecomtes poesi er der noget der kunne minde om en længsel efter en tabt tradition, et fjernt ekko af de store mystikeres udbrud, noget af den samme torden der ruller igennem Jacob Böhmes eller Novalis' skrifter." (s. 20)

Det er ikke moderne at tale pænt om "orientalerne" og gør man det, bliver man straks kategoriseret som samfundsfjende, en renegat tilhørende den yderste venstrefløj. Det gør surrealisternes formentlig også i dag. Men måske er dette et øjeblik, hvor man kan trække vejret og sige: Se, er det ikke smukt, at Artaud genkender et åndsfællesskab mellem sufi-digtningen og den kristne mystisk fra middelalderen – og ser den i Gilbert-Lecomtes arbejder!

Og de rummer oftest stærke surrealistiske billedannelser, ikke verdensfjern kontemplation, selvom det på overfladen kan synes let og sågar bevidst nonsens-digtning som i den engelske tradition, hvor Lewis Carroll (1832-98) er den mest kendte eksponent:

Det er umådeligt trist
at fremskridtet

til flintestenens sjæl
og til stålets ånd
et magisk instrument
af uberegnelig poetisk
og uvurderlig værdi (s. 110)

Indsendt af [Jakob Brønnum](#)

Ingen kommentarer:

Send en kommentar

Indtast din kommentar...

Kommenter som:

Vælg profil... ▼

Udgiv

Vis eksempel

[Nyere indlæg](#)

[Start](#)

[Ældre indlæg](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)

Rejser tema. Leveret af [Blogger](#).